

I. DE LANDEN VAN HERWAARTS OVER (1477 - 1515)

1. Maria van Bourgondië 13
Bourgondië zonder Bourgondië - Het Bourgondisch-Oostenrijks huwelijk - Groot Privilegie - Guingate
2. Maximiliaan 20
Gent en Frankrijk - Brugse gevangenschap - Tweeledig verzet - Jonkerfransenoorlog - Gents onderwerping - Vrede van Senlis
3. Filips de Schone 24
Nationale politiek - Magnus Intercursus - Het Spaans huwelijk - Gelre
4. Margaretha van Oostenrijk 28
Regent en landvoogdes - Gelre

II. DE NEDERLANDEN VAN KAREL V (1515 - 1555)

1. Staat 32
Karel V - Annexatie der niet-patrimoniale gewesten - Pays-Bas - Vliesridders contra legisten - Regeringsapparaat
2. Volk 43
Economische toestanden - Schilderkunst - Bouwkunst - Muziek - Letteren
3. Godsdienst 50
Kerkelijke toestanden - Christelijk Humanisme - Sacramentariërs - Lutheranen - Anabaptisten - Calvinisten - Inquisitie

III. OPSTAND EN SCHEURING (1555 - 1578)

1. Verzetsgeest	58
<i>Filips II - Analyse van de verzetsgeest - Willem van Oranje</i>	
2. Verzet	61
<i>Emmanuel Filibert van Savoye - Belastingplannen - Margaretha van Parma, Granvelle en de legistenstaat - Adelsliga onder Oranje - Compromis - Beeldenstorm</i>	
3. Het Concordaat van 1559	71
<i>Oude indeling - Karakter van het Concordaat - Tegenstand</i>	
4. Alva	78
<i>Machiavellisme - Bloedraad - Strafrecht- en belastinghervorming - Mislukte invasies te lande - Watergeuzen-invasie</i>	
5. Mislukte Pacificatie	85
<i>Holland-Zeeland-Buren-Bommel - Vredehandel van Breda - Unie van Delft - Spaanse Furie - Pacificatie van Gent - Don Juan - Vredehandel van Geertruidenberg - Matthias van Oostenrijk - De niet-patrimoniale gewesten - Calvinistische terreur - Religievrede - Unies van Atrecht en Utrecht - Vredehandel van Keulen - Rennenbergs omkeer</i>	

IV. VAN KEULEN TOT MUNSTER (1578-1648)

1. Anjou en Leicester	97
<i>Generale en Nadere Unie - Anjou - Verlatinge - Franse Furie - Moord op Willem van Oranje - Leicester - Statenbond der Verenigde Nederlanden</i>	
2. Godsdienststrijd	101
<i>Protestantisering - Gomaristen en Arminianen - Oldenbarnevelt - Synode van Dordrecht - Katholieke missie</i>	
3. Verloop van de oorlog	116
<i>Parma en Maurits - De Aartshertogen - Het Bestand - Frederik Hendrik - Alliantie met Frankrijk - Vrede van Munster</i>	

4. De Zuidelijke Nederlanden	123
<i>Heroverd door Parma - Maurits' opdringen naar het Zuiden - Spinola - 's-Hertogenbosch - Maasveldtocht - Warfusee c.s. - Mislukte vredehandel van 1632-1633 - Frans-Staatse alliantie van 1635 - Katholieke restauratie - Cultuurtoestand</i>	

V. VAN MUNSTER TOT UTRECHT (1648 - 1713)

1. Johan de Witt	131
<i>Oranje en Stuart - Willem II en Amsterdam - Grote Vergadering - De 'Ware Vrijheid' - Engelse oorlogen - Colbertisme - Guerre de Hollande - Moord op de De Witten - Willem III - Lisola - Coalitie-oorlog tegen Frankrijks continentaal imperialisme</i>	
2. Willem III	147
<i>Karakter - Amsterdamse oppositie - Lisola's erfgenaam - Glorious Revolution - In het Engelse kielzog - 'The most businesslike of all wars' - Vrede van Utrecht - Asiento - Barrière</i>	
3. Economisch leven in de Noordelijke Nederlanden in de 17e eeuw	159
<i>Antwerpen en Amsterdam - Vrachtvaart - V.O.C. - J. P. Coen - Hongi-tochten - W.I.C. - Industrie - Visserij - Landbouw c.a. - Sociale toestanden</i>	
4. Noordnederlands cultureel leven in de 17e eeuw	167
<i>Academisch onderwijs - Calvinisten, libertijnen en dissenters - Wetenschap - Grotius - Geschiedschrijving - Kunst</i>	
5. De Spaanse Nederlanden	178
<i>Katholiek karakter - Slagveld van Europa - Verlies aan Frankrijk - De koningen - De landvoogden - Particularisme - Kerkgeschil - Economisch leven - Kunst en Wetenschap</i>	

VI. DE 18E EEUW (1713 - 1795)

1. Binnenlandse toestand in de Verenigde Nederlanden tot de Vrede van Aken	190
--	-----

Johan Willem Friso - Regentenoligarchie - Simon van Slingelandt - Grote Vergadering

2. Buitenlandse politiek van 1713 tot 1748 195

De alliantie der zeemogendheden - Heinsius - Vredespolitiek van Fleury, Walpole en Slingelandt - Compagnie van Oostende - Pragmatieke Sanctie - Het Engelse imperialisme - Oostenrijkse successie - Omwenteling van 1747

3. Willem IV 203

De Friese Nassau-tak - Bentinck - Willem IV en de Doelisten - Teleurgestelde 'democraten'

4. Willem V 208

Anna van Hannover - Brunswijk - Renversement des alliances - Willem V - Akte van Consulentschap - Het 'oud systeem' - Amerikaanse opstand - Vierde Engelse Oorlog - Patriottenbeweging - Pruisische interventie - Reactie

5. Kerkelijk leven in het Noorden 218

Rekkelijken en preciezen - Deïsme en tolerantie - Patriotten in de Hervormde Kerk - Scheuring in de katholieke missie

6. Welvaart 222

Handel en industrie - Rijkdom naast verpaupering - Afnemende goederenhandel, toenemende commissiehandel en groeiend bankbedrijf - V.O.C. - Verzwakking van haar monopolie - Van Imhoff - Ondergang - W.I.C. - Van Aerssen van Sommelsdijck - Surinaamse plantages - Ondergang

7. Beschaving 227

Caesuur van 1775 in het geestelijk leven - Van Voltaire naar Rousseau - Kunst en Wetenschap - Het 'Nut' - Geloof in de toekomst

8. De Oostenrijkse Nederlanden 234

Oostenrijkse souvereinen - Gouverneurs-generaal - Jozef II - Brabantse Revolutie - Economie - Cultuurleven

1. Omwenteling	246
<i>Samenspel van democratische Patriotten en émigrés - Dumourriez - Pichegru - Unitarissen, Federalisten en Moderaten</i>	
2. Volksregering bij vertegenwoordiging	253
<i>Verhouding tot Frankrijk - Reglement - Nationale Vergadering - Staatsgrepen - Staatsregeling van 1798</i>	
3. De behoedzame tempering	260
<i>Engels-Russische inval - Brumaire - Constitutie van 1801 - Schimmelpenninck raadpensionaris</i>	
4. Koning Lodewijk	266
<i>Vazalkoningschap - Constitutionele problemen - Engelse invasie - Verdrag van 10 maart 1810 - Lodewijks abdicatie</i>	
5. Inlijving bij Frankrijk	270
<i>Lebrun - Tiërcering - Organisatie van het bestuur - Conscriptie - Verhouding tot Engeland - Koloniën - Economische situatie</i>	
6. De Zuidelijke Nederlanden als deel van Frankrijk	281
<i>Schrikbewind - Inlijving - Gevolgen van Fructidor - Kerk en staat - Conscriptie - Boerenkrijg - Concordaat - Economische situatie</i>	

LITTERATUURLIJST	293
------------------	-----

REGISTER VAN PERSOONSNAMEN	311
----------------------------	-----

REGISTER VAN PERSOONSNAMEN

- Aartshertogen 78, 99, 103, 117,
 118, 126, 128, 129, 175, 176, 178,
 183, 186
 Abercromby, Ralph 261
 Adolf van Egmond (Gelre) 15,
 16, 19, 27
 Adriaan VI, paus 47, 50, 54
 Aerschot *zie* Croy
 Aerssen, Van (familie) 169, 226,
 227
 Aerssen, Cornelis van (1600-1662)
 120
 Aerssen, Cornelis van (1637-1688)
 226
 Alberoni, kardinaal 196
 Albertina Agnes 149
 Albertus van Oostenrijk 117,
 119, 125, 126, 128
 Albrecht van Saksen 22, 23, 24, 35
 Alençon *zie* Anjou
 Alphonse, François d' 270, 274
 Alsace, kardinaal d' 188, 235, 236,
 244
 Alvarez de Toledo, Fernando 23,
 34, 40, 56, 59, 60, 68, 70, 71,
 76-80, 83-85, 93, 102, 116
 Alvarez de Toledo, Fadrique 83
 Amalia van Solms 120, 122, 131,
 138, 149, 212
 Amberger, Chr. 46
 Anjou, Frans van 93, 97, 98, 100
 Anna van Bretagne 24
 Anna van Egmond-Buren 65
 Anna van Hannover 153, 202,
 204, 205, 208, 210
 Anna van Kleef 38
 Anna van Saksen 68, 116
 Anna Stuart (koningin) 195
 Arenberg (geslacht) 42, 43, 65, 66
 Arenberg-Ligne, Jean d' 66, 70, 80
 Arlington, Henry 144
 Arminius, J. 109, 110, 186
 Arnauld, Antoine 187
 Augustinus 186, 220
 Ayta, Wigle van *zie* Viglius
 Bakker, Jan de *zie* Pistorius
 Barentsz., Willem 161
 Barlaeus, Caspar 171
 Bartstra Sr., J. S. 215
 Batenburg, Jan van 55
 Bauwens, Lieven 291
 Bayle, Pierre 219
 Beckere, Pierre de 20
 Beieren, Sabina van 65
 Belgiojoso, L.-C. 236, 237, 242
 Bellamy, J. 228
 Bentinck, W. 202, 205, 206, 209,
 210, 253
 Berg, Hendrik van den 126
 Berg, Willem van den 82, 126
 Bergen *zie* Glymes
 Bergeyck, Jan van 183, 185
 Berghes, A. de 187
 Berkelbach van der Sprenkel, J.
 W. 96
 Berlaymont, Gillis van 90
 Berlaymont, K. v. 41, 61, 63, 64, 69
 Bernadotte, J.-B. 249
 Bertken, zuster 49
 Bérulle, P. de 186
 Beuningen, K. van 143, 144, 145,
 150, 151, 169
 Beurnonville, P. de 252
 Bilderdijk, W. 228, 252
 Blake, Robert 136
 Blauw, Jacob 253, 254
 Bleiswijk, Pieter van 200, 211
 Bloemaerts (familie) 176
 Blomberg, Barbara 88
 Bloys van Treslong, Willem 79
 Bloys van Treslong, Willem Otto
 270
 Boecx, Bertelmeus 130
 Boerhaave, Herman 231

- Bol, Ferdinand 177
 Boleyn, Anna 100
 Bolland, Jan 189
 Bonaparte, Elise 266
 Bonaparte, Jozef 266
 Bonaparte, Lodewijk Napoleon
 265-269, 271, 272, 280
 Bonaparte, Napoleon 254,
 262-264, 266-270, 272, 275-277,
 280, 283, 289-291
 Bonaparte, Napoleon Lodewijk
 269
 Bonaparte, Pauline 266
 Boonen, Jacob 127, 186, 187
 Bor, Pieter 172
 Bosch, Jeroen 45
 Both, Pieter 162
 Botta-Adorno, Antoine 236
 Boudewijns, Katharina 130
 Bourbon (huis) 209
 Bourignon, Antoinette 169
 Boussu, M. de 82, 83, 87
 Bouteville 282, 283, 284
 Boyens *zie* Adriaan VI
 Brandt, G. 78
 Bredero, G. A. 173, 174, 229
 Brederode, F. van 23
 Brederode, H. van 70
 Bres, Guy de 109
 Breughel, P. 45
 Brimeu *zie* Megen
 Broglie, Maurice de 290
 Brouwer, Adr. 171, 176
 Brune, George 261
 Brunswijk, Karel van 216
 Brunswijk-Wolfenbüttel,
 Lodewijk Ernst van 200
 208-211
 Buat, Henry 138
 Buckingham, George 144
 Buren (geslacht) 25
 Burman, Petrus 231
 Buys, Paulus 85, 87, 99, 104, 200
 Buytewech, W. 177
 Bijnkershoek, C. van 231
 Bijns, A. 49
 Calderon, P. 174
 Calvijn, J. 99, 108, 110
 Campen, Jac. van 175
 Camphuysen, D. R. 173
 Capellen, J. D. van der 214, 215
 Caracena 181
 Carlos van Spanje, Don 62
 Carolina van Nassau-Weilburg
 210, 211
 Carolina Mathilde (Engeland) 211
 Carteret, John 201
 Castel Ridrogo 181
 Casteleyn, Matthijs de 49
 Castro, Nic. de 77
 Catharina van Aragon 33
 Cats, Jacob 173, 188, 200
 Celles, Ant. Visscher de 171
 Chièvres, Willem van 28-30
 Christiaan II van Denemarken 62
 Christiaan VII van Denemarken
 211
 Christina van Lotharingen 62, 63
 Churchill, John 151, 156, 157,
 184, 192, 195
 Clemens VII 37
 Clemens XI 235
 Clusius, C. 171
 Cobenzl, J. Ph. 236
 Coccejus, J. 168
 Cochon, Charles 252
 Cockerill, John 291
 Cockerill, William 291
 Codde, Petrus 221
 Coen, Jan Pietersz. 162, 163
 Colbert, J.-B. 140, 171
 Collaud 287
 Commynes, Ph. de 21
 Condé, Louis 141, 142, 156
 Coolhaas, Caspar 110
 Coornhert, D. V. 173
 Corneille, P. 174
 Costerus, F. 130
 Court, P. de la 139, 195
 Creusen, A. 187
 Cromwell, O. 131, 136, 137, 180
 Croy (geslacht) 25, 42, 63, 65, 126

- Croy, Filips van 88, 94
 Croy, Willem van *zie* Chièvres
 Cueva, kard. de 126
 Cuvier, G. 265
 Daendels, H. W. 248-250, 252,
 259-261, 263, 279
 Datheen, P. 91, 109, 170
 Decker, J. de 174
 Deken, A. 228, 230
 Delacroix, Ch. 257
 Delarue, P. 48
 Descartes, R. 135, 170, 171
 Diemen, A. van 162
 Dillon, Théobald 247
 Dirksz., Arent 92
 Dodonaeus, Rembertus 171
 Dorstman, A. 176
 Dou, Gerard 176
 Driessen, Antonius 218
 Drusius, Johannes 171
 Duifhuis, H. 54, 61, 110
 Dumouriez, C.-F. 247-249
 Dijck, Anth. van 130, 188
 Edzard I van Oost-Friesland 35
 Effen, J. van 228, 229
 Egmond (geslacht) 42, 63, 65, 126
 Egmond, Lamoraal van 65, 69, 70,
 79
 Elisabeth Farnese, koningin van
 Spanje 196, 198
 Elisabeth Tudor, koningin van
 Engeland 69, 81, 93, 100, 105
 Emmanuel Filibert van Savoye 62
 Ende, Adr. van den 255, 265
 Engelbert I van Nassau 23
 Engelbert II van Nassau 23, 28
 Entens, Barthold 79, 95
 Erasmus 41, 46, 52-54, 79, 171, 172
 Ernst van Oostenrijk 117, 128
 Erpenius, Thomas 171
 Espen, Z. B. van 129, 187, 235
 Esschen, Johan van 53
 Estrades, G. d' 140
 Eugenius van Savoye 156, 184,
 236
 Eupen, Pieter van 239
 Everaert, C. 49
 Faber, T. 232
 Fabritius, C. 177
 Fagel, G. 144, 145, 149, 151, 153
 Fariaux, J. de 144
 Farnese, Alexander *zie* Parma
 Farnese, Alessandro 181
 Farnese, Ottavio 65
 Feitama, S. 228
 Feith, R. 228, 230
 Feller, F. X. de 239
 Ferdinand I, keizer 50
 Ferdinand III, keizer 149
 Ferdinand van Aragon 21, 22, 26,
 28
 Ferdinand Jozef van Beieren
 182, 183
 Fernando, kardinaal-infant, Don
 121
 Filibert van Savoye 29
 Filips (de Goede) van Bourgondië
 23, 32, 36
 Filips van Bourgondië, bisschop
 36
 Filips van Kleef 23, 24
 Filips (de Schone) van Oostenrijk
 13, 19, 20, 24, 25, 26-28, 35, 160
 Filips van Orleans (regent) 195,
 196
 Filips II van Spanje 34, 38, 39, 41,
 42, 44, 51, 56, 58, 59, 61, 62, 66,
 67, 68, 73-76, 79, 81-85, 87, 91,
 93, 97, 98, 117, 126, 129, 153, 181,
 237
 Filips III van Spanje 118, 126,
 181, 182
 Filips IV van Spanje 121, 126,
 140, 180, 181, 182
 Filips V van Spanje 155, 156, 157,
 182-184, 196
 Filips-Willem van Oranje-Nassau
 99, 108, 116
 Fleury, kardinaal 196, 199
 Flinck, G. 177
 Fokker, Johan Pieter 258
 Fonck, Johannes 42

- Franckenberg, kardinaal von
 235, 238, 239, 285, 290
 Françoise van Luxemburg 65
 Frans II, keizer 248
 Frans II van Bretagne 22
 Frederik III, keizer 16, 22, 24
 Frederik van Hessen-Kassel 249
 Frederik V van de Palts 195
 Frederik II (de Grote) van Pruisen
 201, 209, 211, 215
 Frederik, prins van Oranje-Nassau
 (1774-1799) 260, 288
 Frederik, hertog van York 250, 251
 Frederik Hendrik 101, 103, 108,
 117, 119-123, 125-128, 131, 132,
 149, 185
 Frederik Willem, keurvorst 141
 Frederik Willem II van Pruisen
 215, 216
 Furley, Benjamin 169
 Fijnje, Wybo 257, 258
 Gabrieli 48
 Galen, Chr. B. van 137, 138, 141,
 143
 Gallitzin, Amalia von 212, 227
 Gansoirde, Zuster van 49
 Gastañaga, de 182
 Geer, familie de 160
 Geertgen tot Sint Jans 47
 George I van Engeland 192, 195
 George II van Engeland 202
 George van Saksen 35, 36
 Gérard, Balthazar 99
 Gerberon, Gabriel 187
 Gezelle, Guido 58
 Gheynst, Johanna van der 63
 Ghistele, Cornelis van 130
 Gichtel, Johann Georg 169
 Gilles, Jacob 200, 205
 Giudici, Giovanni 232
 Glymes, familie van 25, 65
 Gnapheus, Guilielmus 53
 Gogel, I. J. A. 249, 250, 255, 259,
 260, 263, 264, 267, 268, 270, 271,
 274, 276
 Goldberg, Johannes 255, 271, 276
 Golius, Jac. 171
 Gomarus, Franciscus 109, 110, 186
 Goyen, Jan van 177
 Grana, de 182
 Granvelle, kardinaal 23, 41, 42,
 61, 63, 65, 67, 74, 75
 's-Gravesande, Jac. van 231
 Gregorius XIII 93, 96
 Grimm, Jac. 231
 Groot, Hugo de 110, 111, 172,
 198, 231, 232
 Groot, Pieter de 143
 Haan, Anth. de 231
 Habsburg (huis) 33, 34, 41, 50, 209
 Haersolte, A. F. R. E. van 260
 Hahn, J. G. H. 249, 255
 Hall, Floris van 166
 Hals (familie) 176
 Hals, Frans 171, 176
 Hannover (huis) 210
 Harduyn, Justus de 130
 Haren (familie van) 229
 Haren, O. Z. van 228
 Haren, W. van 201, 228
 Haro, de 181
 Harris, James 215
 Hart, Abr. van der 232
 Hasselt, J. W. van 260
 Havermans, L. 187
 Heekeren, Jan van 255, 265
 Heemskerck, Jac. van 161
 Heere, Lucas d' 130
 Heim, Anth. van der 200
 Hein, Piet 165
 Heinsius, Anth. 153, 155-157,
 185, 192-196, 200
 Heinsius, Daniël 171
 Helst, Barth. van der 177
 Hembyze, Jan van 91
 Hemert, Paulus van 230
 Hemsterhuis, Frans 227, 232
 Hemsterhuis, Tiberius 231
 Hendrik van Beieren (bisschop)
 36, 37
 Hendrik VII van Engeland 22, 24,
 26

- Hendrik VIII van Engeland 33,
 38, 100
 Hendrik III van Frankrijk 93,
 100
 Hendrik IV van Frankrijk 100,
 116, 117, 119
 Hendrik Casimir van Nassau 149
 Hennebel, J. 187
 Henriëtte Amalia van
 Anhalt-Dessau 190
 Henschen, Godfried 189
 Hespe, J. C. 214
 Hierges *zie* Berlaymont, Gillis van
 Hobbema, M. 177
 Hoen, Cornelis 53
 Hoen, Pieter 't 214, 230, 250
 Hoeth, A. W. 260
 Hofstede, Petrus 219
 Hogendorp, G. K. van 252
 Hohenzollern (huis) 210
 Honthorst, W. en G. 177
 Hooch, P. de 177
 Hooff, J. F. R. van 260
 Hooft, P. C. 49, 172, 173
 Hoogerbeets, R. 111
 Hooghe, Romein de 233
 Hoogstraten *zie* Lalaing
 Hoogvliet, Arnold 228
 Hoorne (geslacht) 42, 65
 Hoorne, Filips van 66, 70, 79
 Hope (bankiershuis) 230
 Hopperus, J. 42
 Horn, Horne, Hornes *zie* Hoorne
 Hortense, koningin 267, 269
 Houtman, Cornelis de 161
 Houwaert, J. B. 130
 Hudde (familie) 160
 Huizinga, J. 177
 Hulst, Frans van der 56
 Huydecoper, Balthazar 230
 Huygens, Christiaan 171, 231
 Huygens, Constantijn 173
 Huygens, Gomarus 187
 Imhoff, G. W. van 226
 Irhoven van Dam 249, 262
 Isabella van Bourbon 14
 Isabella van Castilië 26, 28
 Isabella van Oostenrijk 62
 Isabella Clara Eugenia 29, 117,
 119, 126
 Isendoorn (geslacht) 107
 Jacobus I van Engeland 195
 Jacobus II van Engeland 150,
 151, 152, 154
 Jacobus (pretendent) 151
 Jan van Nassau 60, 90, 91, 92, 97,
 163
 Jans, Anneke 55
 Jansenius, Cornelis 129, 187, 220
 Janssens, J. W. 279
 Jeannin, Pierre 118
 Johan Casimir van de Palts 60, 93
 Johan Maurits van Nassau 163
 Johan Willem Friso 157, 190, 204
 Johanna van Aragon 25-27, 32
 Jordaens, Jacob 188
 Joris, David 55
 Joubert, Barthélémy 257, 260
 Jourdan, J.-B. 249
 Jozef I, keizer 157
 Jozef II, keizer 213, 234-242, 282
 Juan van Aragon 29
 Juan van Oostenrijk (1547-1578)
 88-90, 92
 Juan van Oostenrijk (1629-1679)
 181
 Juliana van Stolberg 65
 Junius, Franciscus 171
 Jurien, Pierre 219
 Karel V, keizer 13, 15, 28-47,
 54-58, 63, 65, 72, 73, 77, 102, 160
 Karel VI, keizer 157, 158, 182-184,
 197, 199, 201, 234, 237, 241
 Karel (de Stoute) van Bourgondië
 13-17, 19, 71
 Karel van Egmond (Gebre)
 27-30, 34-37
 Karel I van Engeland 131
 Karel II van Engeland 131, 137,
 139, 141, 144-146, 180, 181
 Karel VIII van Frankrijk 14,
 20-22, 24, 27

- Karel van Lotharingen 236, 245
 Karel van Oostenrijk (1771-1847) 248
 Karel II van Spanje 140, 154, 155, 182-184
 Kate, Lambert ten 231
 Kaunitz-Rietberg, Wenzel von 236, 238, 242, 243
 Keldermans (familie) 47
 Key, Lieven de 171
 Keyzer, Hendrik de 175
 Keyzer, Pieter de 161
 Keyzer, Thomas de 177
 Kiliaen, Cornelius 129
 Kinker, Johannes 230
 Kleber, J.-B. 249
 Kluit, Adriaan 231
 Koelman, Jacobus 169
 Kops, Jan 255
 Krayenhoff, C. R. Th. 249, 250
 Kuhlmann, Q. 169
 Labadie, Jean de 168, 169
 Lairesse, Gérard de 233
 Lalaing (geslacht de) 25, 42, 63, 87
 Lalaing-Hoogstraten, Ant. de 71, 92
 Lalaing-Rennenberg, George de 77, 90, 92-96, 124
 Langen, S. J. van 252, 257, 258
 Langendijk, P. 228, 229
 Lasso, Orlando di 48
 Latour 270
 Law, John 225
 Lebrun, Charles-François 270-275
 Ledenberg, G. van 111
 Leeuwenhoek, A. van 171
 Leicester, R. D. 60, 100, 104, 109, 125, 133
 Leiden, Jan van 55
 Leiden, Lucas van 47
 Leoninus, E. 85-87, 99, 104
 Leopold I, keizer 141, 155, 182, 183
 Leopold II, keizer 241
 Leopold Willem van Oostenrijk 181
 Lerma, de 181
 Leyster, Judith 176
 Ligne, de *zie* Arenberg
 Linden, Jan van der 87, 88, 94
 Lipsius, J. 32, 129, 171
 Lisola, F. P. de 146, 150
 Lodenstein, J. van 169, 174
 Lodewijk van Bourbon (bisschop) 19
 Lodewijk XI van Frankrijk 14-16, 18-21
 Lodewijk XII van Frankrijk 28
 Lodewijk XIV van Frankrijk 14, 105, 138-141, 143, 145, 146, 150, 152-157, 178-180, 182, 184, 195
 Lodewijk XV van Frankrijk 195, 196
 Lodewijk van Hongarije 40
 Lodewijk van Nassau 80, 81, 86
 Louise de Coligny 99, 111, 117, 119
 Louvois, François 179
 Lumey van der Marck, Willem 79, 82, 83, 99
 Luther, Maarten 50, 52, 53, 55
 Luxembourg, François de 141, 147, 154, 156
 Luyken, J. 169, 174
 Luzac (familie) 214
 Maanen, C. F. van 255, 267, 268, 271, 276
 Mabuse, Jan Gossaert van 46
 Macchiavelli, N. 46
 Maire (familie le) 160
 Mander, Carel van 171, 176
 Mansfeld, Pieter Ernst van 65, 66, 70, 84, 117
 Margaretha van Oostenrijk (Savoye) 19, 20, 21, 24, 29, 30, 46, 47
 Margaretha van Parma 29, 41, 42, 55, 56, 59, 63, 67, 69, 70, 79, 91
 Margaretha van York 14, 18
 Margaretha Theresia van Spanje 182
 Maria (de Rijke) van Bourgondië

- 13, 15-19, 23, 25, 27, 29
 Maria van Oostenrijk (Hongarije) 40-42, 50, 61, 64
 Maria Stuart (1631-1661) 131
 Maria Stuart (1662-1695) 146, 147, 150, 151, 153
 Maria Tudor, koningin van Engeland 62, 68
 Maria Anna van Spanje 182
 Maria Antonia van Oostenrijk 182
 Maria Christina van Oostenrijk 236, 237, 248
 Maria Elisabeth van Oostenrijk 234, 236
 Maria Louise van Hessen-Kassel 190, 204
 Maria Theresia van Oostenrijk 199, 201, 208-210, 231, 234-238, 241, 242, 244, 248
 Maria Theresia van Spanje 140, 182
 Marlborough *zie* Churchill
 Marnix van St. Aldegonde, F. van 70, 81, 83, 85-87, 173
 Marot, Daniël 232
 Martena, Doeke van 82, 90, 91, 95
 Masaniello 132
 Matsijs, Q. 46
 Matthias van Oostenrijk 89, 91, 92, 94, 96-98, 104, 117, 128
 Mattijsen, Jan 55
 Maurits van Oranje-Nassau 95, 96, 99, 101, 108-110, 116-118, 119-121, 125
 Maximiliaan I, keizer 16-20, 22-28, 30, 33, 35, 40
 Maximiliaan II, keizer 50, 67, 85, 89, 128
 Maximiliaan Emmanuel van Beieren 182-184
 Mazarin, kardinaal 132
 Méan, F. de 248
 Medina Coeli, Juan 181
 Megen (geslacht) 42, 43, 65, 66
 Megen, Karel van (Brimeu) 67, 70
 Memlinc, Hans 20
 Mercy Argenteau, Florimond-Claude 236
 Merken, Lucretia Wilhelmina van 228
 Merula, Angelus 54
 Meteren, Emmanuel van 171, 172
 Metternich, Frans 236
 Metternich, Clemens W. L. 236
 Meyer, Caspar 253, 254
 Micron, Marten 171
 Midderigh, J. H. 252, 257
 Mierlo, Govert van 77, 113
 Milton, John 174
 Miranda 247
 Moded, Herman 171
 Monk, George 138
 Monterey, Juan 145, 146, 181, 187
 Montigny (geslacht) 65
 Montmorency *zie* Hoorne
 More, Thomas 79
 Mossel, Kaat 219
 Mostaert, J. 46
 Moucheron (familie de) 160, 175
 Murat, Joachim 266
 Musschenbroek, Petrus van 231
 Mijle, Adriaan van der 87
 Nassau (huis) 25, 149
 Nassau-Odiëck, Willem van 144, 190
 Neer, Aert van der 177
 Neercassel, Johan van 221
 Nelis, C. F. de 239
 Neny, P. de 244
 Neuburg, Eleonora van 182
 Newton, J. 231
 Nietzsche, F. 48
 Nieuwenhuysen, Jan 230, 233
 Nieuwland, Nicolaas van 74
 Noël, François 252, 265
 Noircarmes, Ph. 70
 Nolet, J. 252
 Noort, O. van 161
 Noot, Hein van der 239
 Noot, Jan van der 130
 Nijlen, Arnold 95
 Ogier, W. 189

- Oldenbarnevelt, J. van 99, 104,
 107, 109-111, 117-119, 122, 123,
 134, 161, 172, 185, 200, 232
 Olivarez, Gaspar d' 181
 Opstraet, Joh. 187
 Oranje-Nassau (huis) 42, 43, 61,
 115, 117, 131, 134, 148, 149, 201,
 202, 212, 216, 219, 228, 246, 264
 Orley, Barend van 46
 Oropesa 181
 Orsini, prinses 196
 Ortelius, Abr. 129
 Ostade, Adr. en Iz. van 176
 Paape, G. 253
 Palestrina, Giovanni da 48
 Palm, Etta 217
 Palm, J. H. van der 255
 Papenbroeck, Daniël van 189
 Parma, Alexander van 77, 91-100,
 103, 109, 116, 117, 123-125, 128,
 178, 188
 Paulus IV 74, 75
 Paulus, Pieter 252, 254, 255, 257
 Pauw, Adriaan 122, 127, 185, 200
 Peckius, Petrus 119
 Penn, W. 169
 Pérès 282, 284
 Perizonius, Jacobus 231
 Petri, Cunerus 77
 Pichegru, Charles 249, 250, 252
 Pierre, A. J. la 260
 Pirenne, Henri 55, 57, 178, 237
 Pistorius, Joannes 53
 Pius VII 277, 290
 Plancius, P. 171
 Plantijn-Moretus (drukkers) 129
 Plockhoy, P. 169
 Poirer, P. 169
 Poirters, Adr. 188
 Poot, Huibert 228
 Portiez 282, 284
 Post, Pieter 176
 Potter, Paulus 177
 Précipiano, H. de 183, 187, 244
 Prés, Josquin des 48
 Punt, Jan 233
 Puteanus, Erycius 129
 Pijman, G. J. 260
 Quellinus, A. 175, 188
 Quesnel, Pasquier 187
 Quiros, de 183
 Raffaël 47
 Raffles, Thomas 279
 Ramel 252
 Ravesteyn, A. van 177
 Rechteren, A. H. van 193
 Rembrandt 130, 167, 176, 177
 Renata van Lotharingen 63
 René van Chalon-Orange 64
 Rennenberg, George van *zie*
 Lalaing
 Rennenberg, Herman van 95
 Requesens, L. de 85, 86, 88
 Revius, Jac. 173
 Reyd, E. van 172
 Richardson, S. 230
 Richelieu, kard. 120, 128
 Riebeeck, J. van 162
 Ripperda, J. W. 198, 199
 Robespierre, M. 286
 Robles, C. de 82, 90
 Roches, J. des 244
 Rode, Hinne 53
 Rollier, Emmanuel 286, 287
 Rossum, Maarten van 36, 38
 Rosweyde, Heribert 189
 Rousseau, J.-J. 228
 Rovenius, Ph. 114
 Rubens, P. P. 129, 130, 176, 188
 Rudolf II, keizer 89, 93, 94, 117, 128
 Ruth d'Ans, E. 187
 Ruysdael, Salomon en Jacob van
 176
 Ruyter, M. A. de 136-138, 142, 146
 Sage ten Broek, J. J. le 219
 Saint-Cyran, Jean de 220
 Salmasius, Cl. 171
 Sartorius, J. 53
 Sasbout, Arnold 85
 Scaliger, Jos. J. 171
 Schenck van Toutenburg, Fred.
 74, 77

- Schenck van Toutenburg, George 35, 36, 37
 Schimmelpenninck, R. J. 250, 252, 255, 260, 262-264, 266-268, 276
 Schlichting 169
 Schuermann, A. M. van 169
 Scorel, Jan van 45, 47
 Seghers, Hercules 177
 Sémonville, de 262
 Seneca 173
 Shakespeare, W. 174
 Siegenbeek, M. 265
 Siéyès, E.-J. 250, 253
 Slingelandt, S. van 185, 191-195, 199, 200, 203
 Sluiter, Willem 173
 Snellius, R. 171
 Snellius, W. 171
 Snijders *zie* Sartorius
 Sonoy, D. 82, 95, 113
 Spiegel, L. P. van de 200, 216, 217, 241, 253
 Spieghel, H. L. 49, 173
 Spinola, Ambrosio 103, 116, 117, 119, 125, 126
 Spinoza, B. de 135, 170
 Spoors, J. 260
 Stalpaert van der Wielen, J. 173
 Stanley, William 100
 Starhemberg, Georg 236, 237
 Starter, J. J. 174
 Stassart, Goswin de 271, 275
 Steen, Jan 176
 Stella, F. 90
 Stevens, Cornelis 290
 Stevin, Simon 171
 Steyn, Pieter 200, 210
 Stinstra, Pieter 218
 Story, J. J. 261
 Strada, F. 59
 Stralen, H. van 265
 Stuart (huis) 120, 121, 131, 132, 137, 138, 195
 Stubs, John 169
 Stijl, Simon 230
 Swaen, Michiel de 189
 Swammerdam, J. 171
 Swart, Pieter de 232
 Sweelinck, J. P. 174
 Swieten, G. van 231
 Tacitus, Cornelius 172
 Tadama, R. W. 260
 Tabin, J. 110
 Talleyrand, C.-M. 259, 260, 266
 Tasman, Abel 162
 Teellinck, W. 169
 Temple, W. 140
 Tesselschade, Maria 173
 Thin, Floris 99
 Thorbecke, J. R. 134, 265
 Thoulouse, Jan van 70
 Trautmannsdorff, Ferd. 236, 237
 Travers, Etienne-Jacques 269
 Triest, Antoine 187
 Tromp, Cornelis 135, 142, 143, 154
 Tromp, Maarten Harpertsz. 121, 136, 278
 Troost, Cornelis 233
 Tudor (huis) 44
 Turenne, Henri 140, 141, 156
 Usselincx (familie) 160, 175
 Utenhove, J. 170
 Vaenius *zie* Van Veen
 Valckenaer, Johan 246
 Veen, Otto van 129
 Vega, Lope de 174
 Veken, Hans van der 160, 161, 175
 Velasco, Inigo de 181
 Velde, van der (zeeschilders) 177
 Veluanus, Anastasius 54
 Venema, Herman 218
 Vérac, Ch. de 216
 Verbiest, Ferdinand 189
 Verdugo, F. 98, 124
 Verhaghen, P. J. 244
 Verhoeven, G. F. 244
 Verhuell, C. H. 266, 267
 Verhulst, Rombout 175, 188
 Verloo, J. B. C. 240, 244
 Vermeer, J. 177
 Verstege, Jan Gerritsz *zie* Veluanus

- Vervoort, Frans 130
 Vianen, F. van 187
 Viglius 41, 61, 63, 64, 78
 Villa Hermosa, de 181
 Villiers, P. de 110
 Vingboons, Phil., Joh. en Justus 176
 Vinkeliers, R. 233
 Visscher, Anna Roemersdochter 173
 Visscher, Maria *zie* Tesselschade
 Visscher, Roemer 173
 Vives, Juan L. 44, 79
 Voes, Hendrik 53
 Voetius, G. 168
 Volder, Willem de *zie* Gnapheus
 Voltaire 228
 Vonck, Jan Frans 240
 Vondel, Joost van den 133, 159, 171, 173, 174, 228
 Voorst (geslacht van) 107
 Vosmeer, Sasbout 112-114
 Vossius, Gerard 171
 Vranck, Franchois 99, 100
 Vreede, Pieter 257, 258
 Wagenaar, Jan 230
 Waldeck, G. F. van 153
 Walpole, Robert 192, 195, 199-201
 Warfusee, René de 126
 Weiland, P. 265
 Werff, Adriaan van der 232, 233
 Wildrik, Berent 258
 Wilhelmina van Pruisen 200, 211, 214-216, 246
 Willaert, Adr. 48
 Willem van Kleef 37, 38
 Willem I van Oranje, prins 55, 59, 61, 62, 64, 66, 67, 70, 77, 80-83, 85, 86, 88-98, 104, 108-110, 119
 Willem II van Oranje, prins 122, 131-133, 139
 Willem III van Oranje, stadhouder-koning 101, 131, 133, 135, 136, 138, 141-156, 158, 179, 182, 183, 185, 190-192, 207
 Willem IV van Oranje, prins 153, 190, 200, 202-204, 206-208, 278
 Willem V van Oranje, prins 203, 205, 207, 208, 210, 211, 214-217, 227, 246, 250, 251, 261, 263, 268, 276, 278, 288
 Willem I, koning 260, 261, 264, 265, 272, 276, 277, 281, 283, 289, 290
 Willem Frederik, erfprins *zie* Willem I, koning
 Willem Frederik, stadhouder 149
 Willem Lodewijk van Nassau 117
 Winter, J. W. de 253
 Wiselius, Samuel 250
 Witbols, M. H. 252
 Witsen, N. 151
 Witt, Cornelis de 143, 192
 Witt, Jacob de 132
 Witt, Johan de 122, 123, 131, 132, 134-144, 156, 185, 191, 192, 200
 Woensel, Pieter van 230
 Wolff-Bekker, E. 227, 230
 Wouwerman, Ph. 176
 Wtenbogaert, J. 110, 111
 Yorke, Rowland 100
 Zinspenning, Judith 169
 Zinzendorf, N. L. von 218
 Zoutman, Johan Arnold 213
 Zwicker, Daniël 169